

ბ რ მ ე ნ ბ ე ბ

რესპუბლიკის მთავრობისა

სვმხედრო უწყების მიზართ

№ 8

12 იანვარს 1919 წ. ქ. ტფილისი.

ამისთან ვაცხადებ საქართველოს რესპუბლიკის ჯარების სამხედრო-საკასაკოო სასამართლოს გადაწყვეტილებას, რომელიც მოხდა 11 ქრისტიანობისთვის 1918 წ., პოლმარტრიკის იოსებ ვარდანაშვილის შესახებ, გენერალ-მაიორი ფელიციანის თავმჯდომარეობით და წევრთა გენერალ-მაიორის მავაშვილის და გენერალ-მაიორის ტატიშვილის შონაწილეობით:

საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის სახელით სამხედრო საკასაკოო სასამართლომ მოისმინა საქმე პოლმარტრიკის იოსებ ვარდანაშვილის საკასაკოო საჩივრისა საქართველოს რესპუბლიკის ჯარების სამხედრო სასამართლოს მის შესახებ განაჩენზე, რომელიც მოხდა 17 აგვისტოს 1918 წ. სამხედრო ნაფიცის მსაჯულების მონაწილეობით. აღნიშნულის განაჩენით კვამარაშვილს, აწ პოლმარტრიკის, იოსებ ვარდანაშვილს, როგორც ნაფიცის მსაჯულების მსჯავრით ბრალდებულად ცნობილს სამხედრო საქართველოს გზის საეტაპო უსნის უფროსის პოლკოვნიკის კორილენკოს სიტყვიერად შეურაცხველია, სასჯელთა სამხედრო წესდების 97 მუხ. 1 ნაწ. და 1000 მუხლის ძალით, მისჯილი აქვს ოთხის თვით დამყოფება შთავარ-სახმილაფში ზოგიერთი უფლებებითა და სასახურის უპირატესობათა შეზღუდვით, თანახმად იმავე წესდების 27 და 33 მუხლებისა. ამ განაჩენზე მსჯავრ-დასაძებმა ვარდანაშვილმა შემოიტანა საკასაკოო საჩივარი, რომელშიც ითხოვს განაჩენის გაუქმებას საეხებით და საქმის ხელახლად გასარჩევად გადაცემას სასამართლოს დამსწრეობის ახალს შემადგენლობაში ამ საქმის განხილვის დროს სასამართლოს მიერ დაშვებულის კანონის შემდგენის დერეფეულობების გამო: 1, სამხედრო სასამართლოს არ ჰქონდა საფუძველი ეს საქმე მიეღო საწარმოებლად, რადგანაც მის, ვარდანაშვილის, და პოლკოვნიკის კორილენკოს შორის ირ იყო არაგეოგრაფი სამსახურებრი დაშორებულობა, და ამას გარდა პოლკოვნიკი კორილენკო არ ჩაითვლებოდა სამსახურით უდიდესად, რადგან თანამდებობითგან გადაყენებული იყო, არ ეწეოდა მრავლობის სასახურის იმ დროს, როდესაც მის და მსჯავრდასაძებნის შორის მოხდა შეტაკება. ანაირად, მომჩივანის აზრით, ეს შეტაკება, რომელსაც ჰქონდა ხასიათი მოქალაქეთა შორის ჩვეულებრივის შეტაკებისა, არ ემსაჯავრებებოდა სამხედრო სასამართლოს. 2, მიუხედავად 58 მუხლისა ყოფილის დროებითის მთავრობის დადგენილებისა 28 მაისისგან 1917 წ., რომელიც გამოქვეყნებულია ბრძანებაში სამხედრო უწყების მიმართ 6 ივნისს 1917 წ. № 336, სამხედრო სასამართლო შეუდგა ნაფიცის მოსამართლეების დამსწრეობის შედგენას არა 12 პირისაგან, არამედ მხოლოდ 11 პირისაგან, რომელთა რიცხვი იყო 6 ოფიცერი და 5 ჯარისკაცი, და ამანაირად ნაფიცი მსაჯულები ჯარისკაცთაგან შევიდნენ დამსწრეობის შემადგენლობაში ყველანი როგორც 4 ეხებულყოფილი და 1 სათადარიგო და 3, მიუხედავად 73 მუხლისა ყოფილის დროებითის მთავრობის იმავე დადგენილებისა სამხედრო სასამართლომ ნაფიცის მსაჯულების სათათბირო ოთახიდან დაბრუნების შემდეგ არ აღაპარაქა მხარეები მსჯავრდასაძებნის ბრალდებულობის შედგენის შესახებ.

შოისმინა რა სამხედრო პროკურორის თანამდებობის დროებით აღმსრულებლის დასკვნა და შეუფარდა რა ვარდანაშვილის საჩივარში მოყვანილი საბუთები სასამართლოს სსლოშის ოქმს და კანონებს, სამხედრო საკასაკოო სასამართლომ ჰყოლა: 1, თანახმად შონა სასახურის წესდების 8 და 14 მუხლებისა, შეტაკებები იმ ობერ-ოფიცრების მიმართ, რომელთათვისაც ისინი არიან უფროსნი, ითვლებიან უდიდებლად, ხოლო, თანახმად სასჯელთა სამხედრო წესდების 100 მუხლისა, უმცირესებს უდიდესების შეურაცხყოფითი მსჯავრებით კანონში განსაზღვრული სასჯელი. ამისთან იმავე წესდების 96-100 მუხლების ტექსტითგან, რომელიც განსაზღვრავს პასუხისმგებლობას უფროსთა და უდიდესთა შეურაცხყოფითისთვის ხელკეცვითებისა და უმცირესთაგან, სულაც არ გამომდინარეობს, რომ უდიდესი, თანამდებობითგან გადაყენებული, ჰკარგავდეს უმცირესის განსაზღვრულის პატივცემულობის უფლებებს. ეს დაკანონებანი ძალაში რჩებიან ახლაც, რაიცა მტკიცდება საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობის ბრძანებით სამხედრო უწყების მიზართ 21 ოქ-

ტომბრიტვან 1918 წ. № 146. ამიტომ და იმის გამო, რომ როგორც პოლიოკონიკი კორილენკო, ისე ბრალდებულიც იმ დროს, როცა უკანაქელში შეურაცხველი პირველი, იმყოფებოდნენ ნაშვილის სამხედრო სამსახურში ერთისა და იმავე არმიის ჯარებში, და რომ მაშინადვე პოლიოკონიკი კორილენკო ბრალდებულის მიმართ იყო უადრესი, უნდა ეცნათ, რომ სამხედრო სასამართლოს მიუღია ეს საქმე საწარმოებლად სარგებელათ და კანონების თანახმად.

2. დროებითის მთავრობის 1917 წ. 28 მაისის დადგენილების 53 მუხლის დარღვევის შესახებ, უნდა აღსარებულ იქნას, რომ თუმცა ნაწევრების მუხლის ძალით ნაფიცი მსაჯულების დამსწრეობის შესადგენად მათი არჩევა უნდა ხდებოდა თორმეტის პირისგან, მაგრამ ამ მოთხოვნის დარღვევა, ყოფილის მმართველის სენატის განმარტების თანახმად (1869 წ. № 347, 1870 წ. № 26 1933 წ. № 10 და სხ.) შეიძლება ჩაითვალოს არსებითათ შორის იმ შემთხვევაში, როდესაც მის შედეგად იქნება მხარეების შევიწროება ჩამოკლების უფლების განხორციელებაში, ე. ი. თუ მხარეები ნაფიცის მსაჯულების დამსწრეობის შედეგადვე განაპირობებენ, რომ, თუ ნაფიცთა სია სრული არ იქნა, არ შეეძლებათ მოითხოვონ ჩამოკლება, ხოლო თუ მხარეები არ დაინახებენ დაზარალებულს, რომ დამსწრეობა შესდგეს ნაფიცთა არა სრულის რიცხვითგან და ამის გამო არა თხოვლობენ სხდომის გადადების, ასეთი დარღვევა არ გამოადგება განაჩენის გაუქმების საფუძვლად გამოცხადებულის ნაფიცის მსაჯულების რიცხვის უსრულობის წინააღმდეგ სიტყვიერებაში არ შიშობს კი შიშობს საკასაციო საჩივარში გამოცხადებულნი, როგორც უფროა უფრო, არ ჩაითვლებიან შესაწინარებლად, სასამართლოს სხდომის ოქმითგან ჩანს, რომ არც მსჯავრდასადები ვარდნიან შეიღობს არც მის დამცველს სიტყვა არ დაუბრუნებ ნაფიცის მსაჯულების დამსწრეობის 11 კაცისგან შედგენის წინააღმდეგ და არც უთხოვნიან სხდომის გადადება, მაშინადვე მსჯავრდასადების უფლებები არ დარღვეულა, ხოლო იმ გარემოებას, რომ ჯარიკაცთაგან ოთხის ნაფიცის მსაჯულის ესტაბლიშმენტი არჩეულიყო ხუთის და არა ექვსის პირისგან, არ შეიძლება განაჩენზე რაზე არსებითი გავლენა მოეხდინა, მით უფრო რომ მხედრულ სათადარიგო ნაფიცის მსაჯულის არ მიღება მონაწილეობა გარდაწვევტილობაში მსჯავრდასადების ბრალეულობის შესახებ. 3. სამხედრო სასამართლოს წესდების 1002 მუხ. თანახმად, სამართლის მქელობის დარღვევებთან შეიძლება გახდეს განაჩენის ვახიკის საბაბად იმ შემთხვევაში, როდესაც ისინი ისე არსებითი არიან, რომ მით გამოიარ შეიძლება განაჩენი ცნობილ იქნას სასამართლოს გადაწყვეტილების ძალაში, ე. ი. როდესაც ამ დარღვევებზეთ აქვთ არსებითი გავლენა ნაფიცთ მსაჯულოთა გადაწყვეტილებებზე და ამ მოსამართლოთა განაჩენზე. ამ მხრით არ შეიძლება არ იქნას აღსარებული, რომ მმართველობის მოსპობა უფლებებისა, რომ ნაფიცის მსაჯულების მსჯავრის გამოცხადების შემდეგ ილაპარაკონ მსჯავრდასადების ბრალეულობის დადგენების შესახებ და ნამეტნავად მსჯავრდასადებისთვის არ მიეცემა უკანაქელის სიტყვისა, რის უფლებაც ქონდა მის თანახმად 73 მუხლისა დროებითის მთავრობის დადგენილებისა, რომელიც გამოქვეყნებული იყო ბრძანებაში სამხედრო უწყვეტის მიმართ № 336 და 824 მუხლისა ხასისხლო სამართლის წარმოების წესდებისა, არის ისეთი დარღვევა, რომელსაც შეეძლოა ქონდათ გავლენა ბრალეულად ცნობილის მსჯავრდასადებისთვის სასამართლოს მიერ მსაჯულის ზომის არჩევანზე, და თანახმად ყოფილის მმართველის სენატის არა ერთგობითის განმარტებისა 1868 წ. № 575, 1873 წ. № 563, 1876 წ. № 206 და სხ., არის კანონის არსებითი დარღვევა, რომელიც იწვევს განაჩენის გაუქმებას, მაგრამ, როდესაც მის არ შეეძლო გავლენა მოეხდინა ნაფიცის მსაჯულების გადაწყვეტილებაზე მსჯავრდასადების ბრალეულობის შესახებ, განაჩენის ასეთმა გაუქმებამ არ უნდა გამოიწვიოს ნაფიცის მსაჯულების მსჯავრის გაუქმებაც, რომელსაც რაზეთ მთელი თავისი ძალა. აღნიშნულთ მოსახრებათა გამო სამხედრო საკასაციო სასამართლო განსაზღვრავს: 17 აგვისტოს 1918 წ. მომხდარი განაჩენი საქართველოს რესპუბლიკის ჯარების სამხედრო სასამართლოს სამხედრო ნაფიცთ მსაჯულოთა მონაწილეობით პრაპორშეიკის, ახლა პოლიორუჩიკის, იოსებ ვარდანიშვილის შესახებ, თანახმად მის საკასაციო საჩივრისა და არსებითის დარღვევის გამო 73 მუხლისა ყოფილის დროებითის მთავრობის დადგენილებისა, რომელიც გამოქვეყნებული იყო ბრძანებაში სამხედრო უწყვეტის მიმართ 6 ივნისი 1917 წ. № 336 და 820, 822 და 824 მუხ. ხასისხლო სასამართლოს წესდებისა, გაუქმებულ იქნა და იმავე სასამართლოს დაველოს დამსწრეობის სხვა შემადგენლობაში განიხილოს ეს საქმე გამოსარჩევად კითხვისა სამხედრო ნაფიცის მსაჯულების მსჯავრთ. მსჯავრდასადების ვარდანიშვილის ცნობილის ბრალეულობისთვის სასაჯულოთა კანონის გამოყენების შესახებ, დანაჩენზე მსჯავრდასადების საკასაციო საჩივარი დატოვებულ იქნას შეუწინარებლად.

სამხედრო მინისტრი გიორგიძე